

Institucions democràtiques i participació ciutadana Institut Angeleta Ferrer

Ismael Peña-López

Director de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya

07/09/2023

Objectius

- Presentar les principals característiques de la democràcia directa, democràcia representativa i democràcia deliberativa
- Presentar les principals institucions de la democràcia representativa i les seves funcions i funcionament

Dinàmica

Una sala diàfana es divideix en dos quadrants –“a favor”, “en contra”. A requeriment del dinamitzador, els participants “voten amb els peus” situant-se en el quadrant de la seva elecció. La votació és sobre la implantació d'un hipotètic programa de reintroducció de grans depredadors (os, llop, linx) al Pirineu català.

Democràcia directa

Sense cap informació prèvia, es demana votar a favor o en contra del programa de reintroducció de grans depredadors.

Preguntes per a la reflexió:

- Què hem fet
- Què hem decidit
- Com ho hem decidit
- Què hem trobat a faltar?
 - Informació prèvia
 - Una decisió més matisada, més enllà del sí/no.
 - Debat, diàleg

Breu descripció de la democràcia directa. Avantatges i límits o punts febles.

Democràcia representativa (I)

Es reparteixen els dos argumentaris entre els participants. Només un argumentari (amb arguments a favor o en contra) per participant, de forma aleatòria. Es donen 2 minuts per llegir. Es repeteix la votació.

Preguntes per a la reflexió:

- Què hem fet
- Què hem decidit
- Com ho hem decidit
- Què hem trobat a faltar?
 - Debat, diàleg

Breu descripció de la democràcia representativa (I). Partits, grups d'interès, aglutinació de preferències.

Democràcia representativa (II)

Dos participants fan una breu intervenció (dos minuts aproximadament) sobre el programa de reintroducció de grans depredadors, un a favor i un en contra. El facilitador fomenta l'acarament d'arguments i el debat entre ells durant uns 5 minuts.

Preguntes per a la reflexió:

- Qui ha decidit
- Què hem trobat a faltar?
 - Altres actors, altres visions

Breu descripció de la democràcia representativa (II). Parlaments, mitjans de comunicació, altres institucions.

Democràcia deliberativa

Breu descripció de la democràcia deliberativa. Incorporació de la complexitat, concurrència d'actors i visions, cicle integral de la política pública

Espai de debat obert

Dubtes, preguntes i aportacions dels participants.

Arguments sobre la reintroducció de l'os, el llop i el linx al Pirineu

L'os, el llop i el linx són depredadors que es situen al capdamunt de la cadena tròfica. L'activitat humana els ha anat fent fora del seu hàbitat natural. Els darrers anys s'han implementat programes per a la seva reintroducció al Pirineu.

- La reintroducció de depredadors naturals és la millor manera de controlar la població d'herbívors.
- El control de la plaga d'herbívors, a més d'equilibrar l'ecosistema, tindrà un impacte econòmic positiu en els agricultors de la zona.
- Un ecosistema de depredadors equilibrat també equilibra la flora i, amb ella, el risc d'incendis.
- La biodiversitat és un bé de valor incalculable. L'equilibri de l'ecosistema augmenta la diversitat, disminueix el risc de plagues, pandèmies i l'entrada d'espècies invasores. En termes generals, contribueix a l'autoregulació de la vida i el medi.
- Un ecosistema equilibrat és també més resiliènt al canvi climàtic i ajuda a combatre la crisi climàtica.
- La reintroducció de depredadors naturals pot explotar-se també econòmicament mitjançant programes de turisme rural i ecològic.
- La reintroducció de depredadors naturals té una aplicació pedagògica i educativa tant en destí, allà on s'implementin, com en zones urbanes, que poden accedir a programes educatius tant en materials d'estudi a l'aula com amb estades.
- Els programes de reintroducció de depredadors tenen un cost menor a l'impacte econòmic positiu, directe i indirecte, que generen.
- Els possibles impactes negatius poden preveure's i compensar-se.
- No hi ha perill d'atacs a persones per part d'aquests depredadors. No obstant poden desplegar-se programes de sensibilització per habitants i turistes al respecte.

Arguments sobre la reintroducció de l'os, el llop i el linx al Pirineu

L'os, el llop i el linx són depredadors que es situen al capdamunt de la cadena tròfica. L'activitat humana els ha anat fent fora del seu hàbitat natural. Els darrers anys s'han implementat programes per a la seva reintroducció al Pirineu.

- La reintroducció de depredadors naturals és anacrònica i entra en conflicte amb l'activitat humana moderna, tant en general com, en particular a les zones rurals.
- Hi ha sistemes altament eficaços i a curt termini per a controlar les plagues d'herbívors. L'acció dels depredadors és costosa, requereix massa temps i té resultats incerts atès el canvi d'usos del medi.
- La lluita contra l'abandonament rural i de l'agricultura no requereix més problemes. Al contrari, demana més facilitats a pagesos i ramaders per a poder dur a terme la seva activitat.
- Els programes de reintroducció de depredadors són molt costosos i, a més, tenen un impacte negatiu en l'economia de la zona de reintroducció per l'impacte en ramats i altra activitat humana.
- Els depredadors afecten directament l'economia ramadera i cinegètica, atès que ataquen ramats i preses de caça.
- Repensar el medi vol dir, avui en dia, compaginar la sobirania alimentària amb la generació d'energia verda (sovint generada a zones rurals) i l'optimització de la gestió de l'aigua. La reintroducció de depredadors entra en conflicte amb aquests usos.
- El turisme rural i ecològic pot veure's afectat negativament per la por que genera la presència de depredadors del capdamunt de la cadena tròfica.
- Els programes educatius basats en la reintroducció de grans depredadors obvien l'impacte negatiu dels programes en l'activitat humana i, en general, la realitat de la ruralitat al s.XXI
- La reintroducció de depredadors és un perill real per l'activitat humana i per la seguretat de les persones. Genera rebuig en les zones d'acollida i, en l'extrem, apareixen accions de boicot.